

สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

Operational States of Internal Education Quality Assurance in Schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 3

โกวิทย์ หาญสมบัติ¹

สงวน ทรงวิวัฒน์²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน และครู ที่มีต่อสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ใน 3 ด้าน ได้แก่ การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพการศึกษา จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 147 คน และครู จำนวน 147 คน รวมทั้งหมด 294 คน ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน แล้วทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test และ One-way ANOVA : F-test เมื่อพบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe , s Method) โดยกำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า

1. การวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครู โดยรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษาและด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครู เกี่ยวกับสภาพ การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่าโดยรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครู เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครู ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ การช่วยเหลือโรงเรียนเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนควรกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเป็นการเร่งด่วน โรงเรียนควรกำหนดนโยบาย แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนอย่างชัดเจน และผู้อำนวยการโรงเรียนต้องร่วมกับครู ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนให้มีการนำผลการประกันคุณภาพภายในไปพัฒนาการเรียนการสอน

คำสำคัญ : การประกันคุณภาพการศึกษา, การควบคุมคุณภาพการศึกษา, การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา, การประเมินคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

¹ นักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ที่ปรีภชาวิทยานิพนธ์

ABSTRACT

The purposes of this research were to study and compare the opinions of the school administrators and teachers towards the operational state of internal education quality assurance in schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 3 in 3 aspects: educational quality controlling, educational quality checking, and educational quality evaluation, classified by status and school sizes. The samples were 147 school administrators and 147 teachers in a total of 294 people, selected by using the Table of Krejcie & Morgan, multi-stage random sampling and simple random sampling, respectively. The instrument used in this study was a questionnaire. The statistics used for analyzing the collected data were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The hypotheses were tested by t-test, F-test, and Scheffé method was used to compare each pair of the aspects. The significant difference was set at the level of .05.

The findings were as follows:

1. The operational states of internal education quality assurance in schools as perceived by the school administrators and teachers were found as a whole at “high” levels. When considering at each aspect, it was found that the educational quality checking was at “high” level and highest mean scores. The educational quality controlling and educational quality evaluation were at “moderate” levels, and educational quality evaluation had the lowest mean scores.

2. The comparisons of the opinions of school administrators and teachers about the operational state of internal education quality assurance, classified by position status as a whole were not different. When considering at each aspect, it was not different.

3. The comparisons of the opinions of school administrators and teachers about the operational state of internal education quality assurance, classified by school sizes as a whole were not different. When considering at each aspect, it was not different.

4. The suggestions about the operational state of internal education quality assurance as perceived by the school administrators and teachers were that the school administrators must be the transformational leaders in developing the school internal education quality assurance continually. The relevant organizations should provide the school assistance about school internal quality assurance continually. The schools should be set the policies and guidelines in school internal education quality assurance explicitly. Also, the school administrators might cooperate with teachers in developing the school internal education quality assurance continually to bring the results of internal education quality assurance to develop the learning-teaching activities.

Keywords : Internal education quality assurance, Educational quality controlling, Educational quality checking, Educational quality evaluation , Buriram Primary Educational Service Area Office 3

บทนำ

การศึกษามีความสำคัญ และมีความจำเป็นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการพัฒนาประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง จะเห็นได้จากพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ความว่า ปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิดความประพฤติและคุณธรรม ของบุคคล สังคม บ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชน ได้อย่างครบถ้วนพอเหมาะ กันทุก ๆ ด้าน สังคมนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถดำรงรักษา ความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้ และพัฒนา ให้ก้าวต่อไปโดยตลอด (ยุทธชัย อุตมา. 2553 : 1)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวรัฐจำเป็นที่จะต้องหาวิธีการที่จะทำให้การจัดการศึกษาของประเทศมีประสิทธิภาพมากขึ้นและ วิธีการที่จะทำให้เกิดผลเช่นนั้นได้ คือการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการบริหารการศึกษาทุกด้านของสถานศึกษา เป็นภาระงานปกติของ สถานศึกษาที่จะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่ จัดระบบให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่วางแผน จนถึงประเมินตนเอง ปรับปรุงพัฒนางานของตนตามทิศทางเดียวกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่าง เต็มศักยภาพ สอดคล้องกับหลักสูตร เป็นที่ยอมรับของนักเรียน ครู บุคลากรของสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม (อารีรัตน์ วัฒนสิน. 2553 : 5) ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ได้เห็นความสำคัญที่จะพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จึงมีความต้องการที่จะศึกษา สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยเฉพาะการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการ วางแผนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตลอดทั้งหาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุง แก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในด้านต่างๆในการดำเนินงาน การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร วิทยาลัยและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีต่อสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการ ศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำนวน 238 โรงเรียน มีทั้งสิ้นจำนวน 476 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 238 คน และครูที่รับผิดชอบระบบ ประกันคุณภาพภายใน จำนวน 238 คน กลุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มจากประชากร จำนวนโรงเรียน 238 โรง โดยกำหนดขนาด กลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง 294 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการ วิทยาลัยจำนวน 147 คน และครูที่รับผิดชอบระบบประกันคุณภาพภายใน จำนวน 147 คน แล้วทำการสุ่มแบบหลาย ขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยปรึกษาคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ ในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) แล้วนำแบบสอบถามไป ทดลอง ผลปรากฏว่าแบบสอบถาม จำนวน 52 ข้อ ผ่านเกณฑ์ทั้ง 52 ข้อ โดยมีค่า t อยู่ระหว่าง 1.995 – 9.875 และได้ ค่าความเชื่อมั่น .9875

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการขอความร่วมมือไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ขอให้ออกหนังสือขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา ไปยังโรงเรียนต่างๆ และนำแบบสอบถามแจกจ่ายไปยังโรงเรียนตามเป้าหมายและกำหนดวันรับคืน โดยส่งแบบสอบถามคืนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 แล้วผู้วิจัยไปรวบรวมแบบสอบถามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 294 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้นำข้อมูลที่เก็บได้ไปวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์และใช้สถิติวิเคราะห์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานใช้ค่า t -test , F -test และเปรียบเทียบเมื่อพบ ความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffé's Method) โดยกำหนดค่าสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ .05

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครู โดยรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษาและด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เมื่อพิจารณาตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียน โดยรวมมีผลของการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษา ส่วนอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยด้านมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา และครู โดยรวมมีผลของการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ส่วนอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษา โดยด้านมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษา

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครู เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่าโดยรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครู เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จำแนกตามขนาด ของโรงเรียน พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครู เรียงตามลำดับ 5 อันดับแรก ได้แก่ อันดับที่ 1 ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน (ร้อยละ 14.30) อันดับที่ 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การช่วยเหลือโรงเรียนเกี่ยวกับ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 13.27) อันดับที่ 3 โรงเรียนควรกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเป็นการอย่างเร่งด่วน (ร้อยละ 11.57) อันดับที่ 4 โรงเรียนควรกำหนดนโยบาย แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนอย่างชัดเจน (ร้อยละ 10.90) และอันดับที่ 5 ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องร่วมกับครู ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนให้มีการนำผลการประกันคุณภาพภายใน ไปพัฒนาการเรียนการสอน (ร้อยละ 8.54)

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครู โดยรวมมีผลของการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยด้านมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากในบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวด 6 มาตราที่สำคัญได้แก่ มาตรา 47 ให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายในและระบบประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณธรรมและมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชน ที่มีหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ ตามที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และให้มีการประเมินภายนอกของสถานศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

จากเหตุผลข้างต้นจึงทำให้สถานศึกษา ต้องดำเนินการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องผลการวิจัยของ ธนิตย์ ไชยแก้ว (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 3 ผลการวิจัยในภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพอยู่ในระดับมาก ระดับที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดให้บุคลากรของสถานศึกษารับผิดชอบงาน โครงการและกิจกรรม ส่วนระดับการปฏิบัติที่น้อยที่สุด คือ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเนื้อหาหลักสูตรท้องถิ่น เช่นเดียวกับ สมพงษ์ อัจฉิตร์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง สภาพการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้าน

การเตรียมการ รองลงมา คือ ด้านการดำเนินการ ส่วนด้านที่มีการดำเนินงานที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการรายงานผล

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครู เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่าโดยรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากเหตุผลจากการที่โรงเรียนจะต้องได้รับการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาจากหน่วยงานภายนอก นั่นคือ สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) จึงจำเป็นที่โรงเรียนต้องเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินภายนอกผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาและทุ่มเทให้งานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ขวลิขิต ศรีพวงผกาพันธ์ (2543 : 4-5) วิจัยเรื่อง ระดับปัญหาการดำเนินตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า ข้าราชการครูที่มีสถานภาพต่างกัน มีระดับปัญหาการดำเนินงานตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนไม่แตกต่างกัน รวมถึงงานวิจัยของ ถวิล เต็มรัมย์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาระดับการปฏิบัติและอุปสรรคในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการทำงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารและครู พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ สมพงษ์ อาจศัตร์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครู เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งถือว่าเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายในการจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบัน จึงได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้น ซึ่งได้กำหนดไว้ในหมวดที่ 6 มีสาระบัญญัติเกี่ยวกับมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ได้ระบุไว้ในมาตรา 47 ให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มาตรา 49 ให้มีสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่ประเมินการจัดการศึกษา จึงเป็นเหตุให้ทุกโรงเรียนต้องมีระบบประกันคุณภาพภายในเหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ เกียรติศักดิ์ ทับจันทร์ (2543 : 115 - 121) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนทั้งสามด้าน คือ ด้านการบริหารด้านการเรียนการสอน และด้านคุณภาพผู้เรียน ผลการวิจัย พบว่า เมื่อเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งด้านการบริหาร ด้านการเรียนการสอนและด้านคุณภาพผู้เรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมมีการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน รวมถึงผลงานวิจัยของ ถวิล เต็มรัมย์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาระดับการปฏิบัติและอุปสรรคในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า เมื่อเปรียบเทียบอุปสรรคในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ขนาดต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับ

ผลงานวิจัยของ กาญจนา นิยมนา (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัย เรื่อง สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 3 ผลวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นในการวางแผนทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครู โดยรวมมีผลของการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาทั้งภายในสถานศึกษา และจากองค์กรภายนอก มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อหาจุดเด่นจุดด้อย ข้อบกพร่อง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานว่าดีขึ้นหรือลดลงในด้านใด เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยเฉพาะด้านการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญด้านการประกันคุณภาพการศึกษา กำหนดนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาให้ชัดเจนกำหนดแนวทางปฏิบัติให้บุคลากรในโรงเรียนรับผิดชอบและผู้อำนวยการโรงเรียนต้องเป็นผู้นำในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

1.2 จากข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การช่วยเหลือโรงเรียนเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนควรกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเป็นการเร่งด่วน โรงเรียนควรกำหนดนโยบาย แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนอย่างชัดเจน และผู้อำนวยการโรงเรียนต้องร่วมกับครูในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ให้มีการนำผลการประกันคุณภาพภายในไปพัฒนาการเรียนการสอน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

จากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการวางแผนทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จากข้อค้นพบในขอบเขตที่ดำเนินการ ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมีการศึกษาวิจัยในเรื่อง ต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

2.1 ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จากผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างตัวชี้วัดประเมินคุณภาพการดำเนินงาน การประกันคุณภาพภายในโรงเรียน

2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ การประกันคุณภาพภายในโรงเรียน โดยมุ่งเน้นปัจจัยการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อนำผลการศึกษาไปปรับพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารให้ดียิ่งขึ้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา นิยมนา. (2547). สภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกียรติศักดิ์ ทับจันทร์. (2543). การศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กำแพงเพชร : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร.
- ชวลิต ศรีพวงผกาพันธุ์. (2543). ระดับปัญหาการดำเนินงานตามนโยบายประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ถวิล เต็มรัมย์. (2545). การศึกษาระดับการปฏิบัติและอุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- ธนิตย์ ไชยแก้ว. (2549). การศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). อุดรดิตถ์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- ยุทธชัย อุดมา. (2553, ตุลาคม). “พระบรมราโชวาท,” วิทยากร. 199(7) : 1.
- สมพงษ์ อัจฉิตร์. (2549). การศึกษาภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เลย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- อารีรัตน์ วัฒนสิน. (2553, ธันวาคม). “ประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา,” วารสารวิชาการ. 13(12) : 9-12.